

bezetenheid die hem verplicht het bijtende verleden te temmen door de herinnering, het pijnlijke heden te ritmeren door woorden. Het spel waarmee André die existentiële wanhoopsstrijd in theater omzet, krijgt een absoluut karakter. Het reikt een interpretatie aan die misschien nog het dichtst in de buurt komt van wat Patricia de Martelaere 'Een verlangen naar ontroostbaarheid' heeft genoemd. De lyrische uitdrukking had voor mijn part het motto voor de hartverscheurend mooie voorstelling kunnen zijn. In haar gelijknamige essaybundel tast De Martelaere de raakvlakken af tussen rouw en melancholie. Soms lijkt het wel alsof ze de hardvochtige eenzaat uit *Eerste liefde* portretteert. We zien dan een man die liefde opvat als een bedreiging voor zijn eenzame zelfgenoegzaamheid. Het tegengif van de haat en het misprijzen jegens die liefde moeten zijn gevoelswereld in balans houden. Eens verliefd en verlaten, lijkt bij Beckett deze reactie uit zelfbehoud om te slaan in een melancholische gehechtheid aan de verloren liefde. Die gehechtheid moet volgens De Martelaere de absoluteheid en de onverwisselbaarheid bewijzen van wat werd verloren.

Het heftige spel van Bert André geeft uitdrukking aan die halsstarrigheid waarmee aan de pijnlijke herinnering wordt vastgehouden.

De hele monoloog kan worden gezien als het resultaat van zo'n geheugenarbeid. In *Krapp's last tape* liet Beckett de verteller niet samenvallen met de identiteit van de persoon die hij vroeger was. In *Eerste liefde* slijt Bert André de tijd door met enkele gebaren beide identiteiten te vertolken. Daarnaast zien we hem ook nog met verve de rol van de beminde vrouw voor zijn rekening nemen. Met de drie personages onder de arm slaat de acteur in het slotbeeld de deur achter zich dicht. Een kraai krast. Je hoort er het krijsen van de pasgeborene in die het hoofdpersonage op de vlucht dreef en beseft dat het heftige spel, dat eraan voorafging, niets anders was dan de echo van dat gehuil.

Toegegeven, het is maar een persoonlijke interpretatie, één van de mogelijke invalswegen waarlangs de voorstelling kan benaderd worden. Maar misschien ligt juist hier één van de grote verdiensten van *Eerste liefde*: in de openingen die het theaterspel in de tekst creëert. Ze zetten de toeschouwer ertoe aan de

voorstelling aan te vullen met individuele associaties. Een uitnodiging die er een solitaire voorstelling van maakte temidden van het voor het overige eerder matte grote-zaaltooneel. Obsoleete theaterconventies belemmerden al te vaak het zicht op een bredere horizon. Van de geproclameerde belangstelling voor maatschappelijke thema's was op de bühne dan ook weinig meer dan een schaduw te zien. Is dit gebrek aan flexibiliteit te wijten aan de logge organisatiestructuren van de grote huizen? Misschien keerde de monoloog van Bert André niet toevallig de ruimtelijke verhoudingen van de schouwburg om: het publiek zat in een donkere uithoek van het podium. Wanneer de acteur aan het begin opkwam, waren de zetels in de toeschouwerszaal overtrokken met wit laken. Het stof op het rode pluche eronder werd wat de overige opvoeringen betreft niet uitgeklopt.

In de verte klinkt een oude wals. De plaat hapert.

Kurt Vanhoutte

DE MUNT / LA MONNAIE en KAAITHEATER
stellen voor

Rosas

Toccata

Choreografie
ANNE TERESA DE KEERSMAEKER

Muziek
J.S. BACH

Uitgevoerd door
JOS VAN IMMERSEEL

LAATSTE VOORSTELLINGEN IN BELGIË

LUNATHEATER
Saintelettessquare 18-20 · 1210 Brussel
24, 25, 26, 27 \01\1996 20:00

Plaatsbespreking
De Munt / La Monnaie : 02/218.12.11
Kaaitheater : 02/201.59.59

KAAITHEATER

LA MONNAIE
DE MUNT

VLAAMS THEATER INSTITUUT
[SAINTELETTESSQUARE 19 - B 1210 BRUSSEL | TEL 02 / 201.09.06 • FAX 02 / 203.02.05]

DEBAT: DE DINGEN OP TAFEL III
De stem van de kunstenaar

Het podiumkunstendecreet door het oog van de
individuele kunstenaar.

31 januari 1996 in het Lunatheater Brussel, 1e verd.

PUBLIKATIE: CITY OF CULTURES
Een nieuw boek in de IJsbereeks

Een boek over de relatie tussen theater en de
interculturele omgeving in de grote steden.
Met bijdragen van o.a. Peter Sellars, Norman
Frisch, Michael Mc Millan, Everlyn Nicodemus.

Redactie: Geert Opsomer

VLAAMS
THEATER
INSTITUUT